

FIȘA DISCIPLINEI

Rugăciunea inimii - premise biblice

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Rugăciunea inimii - premise biblice			Codul disciplinei	OLR1126
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa				
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa				
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	Colocviu
2.7. Regimul disciplinei	Opțional	2.8. Tipul disciplinei		Disciplină de specializare (DS)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					4
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					21
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					16
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu e cazul
4.2. de competențe	Nu e cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, alte resurse indicate)
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența minim 75% și realizarea unei lucrări de seminar/laborator în conformitate cu cerințele și criteriile stabilite.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Aplică strategii didactice interculturale
CP9	Ilustrează cu exemple în timpul activității didactice
CP15	Predă noțiuni de teologie
CP18	Promovează activități religioase
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	Colaborează cu profesioniști din domeniul educației
CT3	Predă noțiuni de literatură, artă, muzică, filosofie

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	Studentul înțelege fundamentele biblice și pedagogice ale educației interculturale	Studentul corelează conținuturi teologice cu strategii didactice adecvate diversității culturale
CP4	Studentul înțelege diferențele dintre abilitățile elevilor în receptarea conținuturilor teologice	Studentul adaptează explicațiile biblice, morale și dogmatice la nivelul clasei
CP5	Studentul cunoaște principii de evaluare aplicabile progresului școlar la disciplinele religioase	Studentul formulează criterii de evaluare pentru cunoștințe biblice, istorice, morale și doctrinare
CP9	Studentul înțelege importanța exemplelor în transmiterea adevărilor biblice și morale	Studentul folosește exemple scripturistice, istorice și spirituale în explicarea temelor didactice
CP10	Studentul cunoaște principii pentru elaborarea materialelor educaționale digitale în teologie	Studentul creează suporturi digitale pentru teme biblice, dogmatice, istorice și morale
CP12	Studentul cunoaște tipurile de materiale didactice utile disciplinelor teologice fundamentale	Studentul elaborează materiale didactice bazate pe texte biblice, istorice și catehetice
CT3	Studentul explică valoarea formativă a literaturii, artei, muzicii și filosofiei	Studentul integrează concepte culturale în activități educaționale, lingvistice și interdisciplinare

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul explică rolul sprijinului educațional în formarea religioasă și morală a elevilor
2. Studentul înțelege diferențele de receptare a conținuturilor teologice între elevi

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

3. Studentul cunoaște metodele evaluării progresului școlar în educația religioasă
4. Studentul înțelege valoarea exemplelor în clarificarea temelor teologice și morale
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul identifică nevoi educaționale și propune intervenții didactice adecvate în practica pedagogică
2. Studentul adaptează metodele de predare la abilitățile cognitive și afective ale elevilor
3. Studentul utilizează instrumente de evaluare pentru cunoștințe teologice, liturgice și morale
4. Studentul ilustrează concepte prin exemple biblice, liturgice, istorice, patristice și misionare

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Curs introductiv: rugăciunea inimii în spiritualitatea creștină	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
2. Invocarea numelui lui Dumnezeu (implicații și semnificații biblice)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
3. Mila lui Dumnezeu (delimitări terminologice, sens și ocurențe biblice)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
4. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii de implorare – 6, 24, 25, 26, 29, 30, 40, 50, 55, 56, 85)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
5. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii de laudă – 4, 9, 66)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
6. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii didactici – 118, 122)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
7. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea a doi orbi – Mt 9,27-31; Mt 20,30-31; vindecarea lui Bartimeu orbul - Mc. 10,47-48; Orbul din Ierihon – Lc 18,38-39)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
8. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea fiicei femeii canaaneence – Mt 15, 21-28)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
9. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea fiului lunatic – Mt 17,15)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
10. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea celor zece leproși – Lc 17,11-19)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
11. Evaluarea contextelor biblice care au generat invocarea milei	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
12. Sensurile și implicațiile rugăciunii „Doamne miluiește” în Sfânta Scriptură	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
13. Consecințele invocării numelui și milei divine	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
14. De la rugăciunea inimii scripturistice la rugăciunea inimii	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

Bibliografie

Ediții Scripturistice:

- *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, quae antea cooperantibus A. Alt, O. Eissfeldt, P. Kahleediderat R. Kittel, Editio Funditus Renovata, adjuvantibus H. Bardtke, W. Baumgartner, P. A. H. de Boer, O. Eissenfeldt, J. Fichtner, G. Gerleman, J. Hempel, F. Horst, A. Jepsen, F. Maass, R. Meyer, G. Quell, Th. H. Robinson, D. W. Thomas cooperatibus H. P. Ruger et J. Zieglerediderunt K. Elliger et W. Rudolph, Textum Masoreticum curavit H. P. Ruger, MASORAM ELABORAVIT G. E. Weil, Editio tertia emendata opera W. Rudolph et H. P. Ruger, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1987.
- *Septuaginta*, Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs, editio minor, duo volumina in uno, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1935.
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2011.

Scrieri patristice

- Augustin, „Expositions on the Psalms,” în *The Nicene and Post-Nicene Fathers* 8, ed. Philip Schaff (Oak Harbor: Logos Research Systems, 1997).
- Blaising, Craig A. et al., *Ancient Christian Commentary on Scripture. Old Testament (Psalms 1-50)*, vol. 7, (New York: InterVarsity Press, 2004).
- Cyril of Alexandria, *Commentary on Luke*, ed. R. Payne Smith (Oxford: The University Press, 1859).
- Ioan Gură de Aur, „Omilii la Matei,” în PSB 23, ed. Dumitru Fecioru (București: EIBMO, 1994).
- Ioan Gură de Aur, *Omilii la Psalmi*, ed. Laura Enache (Iași: Doxologia, 2011).
- Simonetti, Manlio, „Matthew 1-13,” în *Ancient Christian Commentary on Scripture. New Testament 1a* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2001).
- Simonetti, Manlio, „Matthew 14-28,” în *Ancient Christian Commentary on Scripture. New Testament 1b* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2002).
- Teodoret de Cir, *Tâlcuire a celor o sută cincizeci de psalmi ai proorocului împărat David*, ed. PS. Iosif al Argeșului (Petră Vodă: Sfânta Mănăstire Sfinții Arhangheli, 2003).
- Wesselschmidt, Q. F., „Psalms 51-150,” în *Ancient Christian Commentary on Scripture. Old Testament 8* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2007).

Volume de specialitate

- Allen, Leslie, „Psalms 101-150,” în *WBC* 21 (Dallas: Word, Inc, 2002).
- Botterweck, Johannes și Ringgren, Helmer, *Theological Dictionary of the Old Testament*, vol. 5, ed. David. E. Green (Grand Rapids: W. B. Eerdmans Publishing Co., 1986).
- Chirilă, Ioan, *Fragmentarium exegetic filonian. Nomotetica. Repere exegetice la Decalog*, vol. 2 (Cluj-Napoca, Limes, 2003).
- Clément, Oliver, *Rugăciunea lui Iisus*, ed. Măriuca și Adrian Alexandrescu (București: EIBMO, 1997).
- Craigie, Peter C., „Psalms 1-50,” în *WBC* 19 (Dallas: Word, Incorporated, 2002).
- Goettmann, Alphonse și Goettmann, Rachel, *Rugăciunea lui Iisus. Rugăciunea inimii*, ed. Silvana Vlad (Craiova: Mitropolia Olteniei, 2007).
- Gouillard, Jean, *Mica filocalie a rugăciunii inimii*, ed. Ilie și Ecaterina Iliescu (București: Herald, 2008).
- Hagner, Donald A., „Matthew 1-13,” în *WBC* 33A (Dallas: Word, Inc., 2002).
- Jacquet, Louis, *Les Psaumes et le cœur de l'homme: Étude textuelle, littéraire et doctrinale*, 3 vol. (Gembloux: Duculot, 1975-9).
- Kittel, Gerhard et al., *Theological Dictionary of the New Testament*, vol. 2, 5, 7 (Grand Rapids: Eerdmans, 1976).
- Nolland, John, Luke 2 (9:21-18:34), în *WBC* 35B (Dallas: Word, Inc., 2002).
- Pașca-Tușa, Stelian, *Doamne miluiește – premisă a rugăciunii inimii în Psalmi* (Cluj-Napoca: Limes, 2015).
- Simonopetritul, Emilianos, *Tâlcuiri la Psalmi*, ed. Agapie Corbu (Arad: Sfântul Nectarie, 2011).
- Stăniloae, Dumitru, *Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt* (Sibiu: Deisis, 2003).
- Tate, Marvin E., „Psalms 50-100,” în *WBC* 20 (Dallas: Word, Inc., 2002).
- Viller, Marcel et al., *Dictionnaire de Spiritualité ascétique et mystique*, vol 11 (Paris: Beauchesne, 1981).
- Vladimirescu, Mihai și CIUREA, Mihai, *Numele lui Dumnezeu în Vechiul Testament* (Craiova: Universitaria, 2006).
- Ware, Kallistos, *Puterea numelui. Rugăciunea lui Iisus în spiritualitatea ortodoxă*, ed. Gabriela Moldoveanu (București: Christiana, 1992).

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Curs introductiv: rugăciunea inimii în spiritualitatea creștină	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

2. Invocarea numelui lui Dumnezeu (implicații și semnificații biblice)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
3. Mila lui Dumnezeu (delimitări terminologice, sens și ocurențe biblice)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
4. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii de implorare – 6, 24, 25, 26, 29, 30, 40, 50, 55, 56, 85)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
5. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii de laudă – 4, 9, 66)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
6. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii didactici – 118, 122)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
7. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea a doi orbi – Mt 9,27-31; Mt 20,30-31; vindecarea lui Bartimeu orbul - Mc. 10,47-48; Orbul din Ierihon – Lc 18,38-39)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
8. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea fiicei femeii canaaneence – Mt 15, 21-28)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
9. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea fiului lunatic – Mt 17,15)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
10. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea celor zece leproși – Lc 17,11-19)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
11. Evaluarea contextelor biblice care au generat invocarea milei	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
12. Sensurile și implicațiile rugăciunii „Doamne miluiește” în Sfânta Scriptură	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
13. Consecințele invocării numelui și milei divine	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
14. De la rugăciunea inimii scripturistice la rugăciunea inimii	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

Bibliografie

Studii de specialitate

- Basarab, Mircea, „Psalmul 50 (51). Ideea de rugăciune și jertfă,” *ST* 7-8 (1961): 411-426.
- Chirilă, Ioan, „The Name of God in Judaism and Christianity – a Mystical Approach,” *Romanian Orthodox Old Testament Studies* 12.2 (2024), 13-25.
- Isvoranu, Alexandru, „Treptele pocăinței lui David, comentând psalmul 50,” *MO* 1-2 (1996): 50-67.
- Lofthouse, W. F., „Hen and Hesed in the Old Testament,” *ZAW* 51 (1933): 29-35.
- Loichiță, Vasile, „Numirile biblice ale lui Dumnezeu și valoarea lor dogmatică,” *MB* 10-12 (1956): 144-60.
- Pașca-Tușa, Stelian, „Lord, have mercy – A Psalmic Paradigm for the Prayer of the Heart,” *Romanian Orthodox Old Testament Studies* 12.2 (2024): 69-83.
- Pașca-Tușa, Stelian, „Mila dumnezeiască și reînnoirea spirituală a regelui David”, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai – Theologia Orthodoxa* 2 (2011): 51-66.
- Pașca-Tușa, Stelian, „Numele lui Dumnezeu semn al prezenței personale și acțiunea sa mântuitoare (sotirică),” *Studia Universitatis Babeș-Bolyai – Theologia Orthodoxa* 1 (2010): 15-26.
- Pașca-Tușa, Stelian, „The ‘face of God’ and the Invocation of Divine Mercy in the Psalms,” *Romanian Orthodox Old Testament Studies* 13.1 (2025): 74-90.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Asimilarea informațiilor fundamentale privitoare la Vechiul Testament.	Examen oral	80 %
	Înțelegerea instrumentelor și a finalității procesului de interpretare a Scripturii în mediul ortodox.		
9.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a integra într-un discurs propriu conceptele asimilate.	Prezentarea unei lucrări de seminar.	20 %
	Flexibilitatea în abordarea exercițiilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor dar și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri.		
9.6 Standard minim de promovare			
Cunoașterea sumară a conținutului Vechiului Testament, cu accent pe Pentateuh, și a noțiunilor de revelație, inspirația Sfintei Scripturi, canonul Sfintei Scripturi, a elementelor de critică textuală (metoda istorico-critică), a temelor teologice principale.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

Nu se aplică

Data completării:
20.06.2026

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
20.07.2026

Semnătura directorului de departament

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

⁶ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".